

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет/інститут економічний

Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Сучасні облікові концепції у системі управління
господарською діяльністю підприємств**

Рівень вищої освіти – третій (доктор філософії)

Освітня програма Облік і оподаткування

Спеціальність 071 Облік і оподаткування

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування,
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Сучасні облікові концепції у системі управління господарською діяльністю підприємств
Викладач (-і)	Сас Людмила Степанівна, д.е.н., професор
Контактний телефон викладача	+38(097)1798462
E-mail викладача	liudmyla.sas@pnu.edu.ua
Формат Дисципліни	Очний та заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/7489
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна спрямована на оволодіння методикою ведення обліку і формування фінансової звітності згідно сучасних облікових концепцій, враховуючі чинні вимоги нормативно-правової бази, яка регулює виконання облікових процедур на підприємствах, задля випрацювання і прийняття ефективних управлінських рішень. Особлива увага приділена концептуальним основам МСФЗ, складу і структурі фінансових звітів, особливостям визнання, оцінки та розкриття інформації про активи, зобов'язання, власний капітал, доходи і витрати, трансформації фінансових звітів.</p> <p>Змістовий модуль 1. Системи та моделі бухгалтерського обліку.</p> <p>Змістовий модуль 2. Особливості складання фінансової звітності за Міжнародними стандартами (МСФЗ).</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою дисципліни є формування у аспірантів компетенцій з питань розвитку систем та моделей бухгалтерського обліку на національному та міжнародному рівнях, вивчення економічних теорій, бухгалтерських течій та шкіл обліку.</p> <p>Вивчення дисципліни надає можливість:</p> <ul style="list-style-type: none"> • аналізувати розвиток систем, моделей і методів бухгалтерського обліку на національному та міжнародному рівнях з метою обґрунтування доцільності їх запровадження на підприємстві; • розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством; • оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>ІК. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування із застосуванням методології наукової та педагогічної діяльності, зокрема здійснюючи наукове дослідження, що характеризується науковою новизною, теоретичним та/або практичним значенням.</p> <p><i>Загальні компетентності:</i></p> <p>ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>ЗК04 Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері обліку та оподаткування на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.</p>	

Фахові компетентності:

СК03. Здатність вирішувати комплексні завдання функціонування системи обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування для критичного оцінювання результатів досліджень з урахуванням соціальних, етичних, правових та економічних проблем.

СК04. Здатність проводити емпіричні дослідження для встановлення тенденцій розвитку об'єктів дослідження у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

СК07. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти у сфері обліку, аналізу, аудиту, та оподаткування, проявляючи лідерські якості під час їх реалізації.

СК08. Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та практики обліку, аналізу, аудиту, та оподаткування, аналізувати, оцінювати та прогнозувати відповідні процеси.

СК09. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

Програмні результати навчання:

РН01. Мати концептуальні та методологічні знання з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування і суміжних галузей, а також навички необхідні для проведення наукових і прикладних досліджень, здійснення інновацій на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку

РН10. Глибоко розуміти загальні принципи та методи обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері обліку і оподаткування та у викладацькій діяльності.

РН11. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні проблеми обліку та оподаткування з урахуванням соціальних, економічних та правових аспектів.

РН13. Вільно спілкуватися з питань, що стосуються обліку та оподаткування, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому.

5. Організація навчання

Обсяг курсу – 90 год.

Вид заняття		Загальна кількість годин	
Лекції		16	
Практичні		14	
самостійна робота		60	
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Статус дисципліни
III	071 Облік і оподаткування	Другий	вибіркова

Тематика навчальної дисципліни			
Тема, план	Кількість годин (денна форма навчання/заочна форма навчання)		
	лекція	практичне заняття	самостійна робота аспіранта
Тема 1. Моделі та концептуальні основи систем бухгалтерського обліку 1.1. Еволюція та становлення систем бухгалтерського обліку в світі та країнах Європи. 1.2. Національні наукові школи бухгалтерського обліку та їх вплив на розвиток системи бухгалтерського обліку.	2/-		8/-
Тема 2. Впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності в облікову систему України 2.1. Передумови переходу України на МСФЗ. 2.2. Діяльності Ради з міжнародних стандартів фінансової звітності, її структура та функції. 2.3. Методологія бухгалтерського обліку за міжнародними стандартами. 2.4. Процес розробки міжнародних стандартів фінансової звітності. 2.5. Порядок переходу вітчизняних суб'єктів господарювання на МСФЗ. Позитивні та негативні аспекти переходу на МСФЗ. 2.6. Основні розбіжності між національними стандартами бухгалтерського обліку та міжнародними стандартами фінансової звітності.	2/-	2/-	8/-
Тема 3. Фінансова звітність за МСФЗ: склад, порядок формування та подання 3.1. Склад, мета та призначення фінансової звітності. 3.2. Загальні вимоги до інформації у фінансових звітах. 3.3. Концептуальні основи фінансової звітності. 3.4. Порядок складання та подання фінансових звітів.	2/-	2/-	6/-
Тема 4. Звітність про фінансовий стан на кінець періоду 4.1. Елементи Звіту про фінансовий стан: активи, зобов'язання, власний капітал 4.2. Зміст, структура та формати Звіту про фінансовий стан 4.3. Оцінка та розкриття статей Звіту про фінансовий стан 4.4. Події після звітної дати, їх класифікація. Порядок коригування активів і зобов'язань	2/-	2/-	8/-
Тема 5. Звітність про сукупні прибутки та збитки за період 5.1. Призначення та елементи Звіту про прибутки і збитки 5.2. Структура і методика складання Звіту про прибутки і збитки 5.3. Формати Звіту про прибутки і збитки	2/-	2/-	8/-

Тема 6. Звітність про зміни у власному капіталі 6.1. Структура та зміст Звіту про зміни у власному капіталі 6.2. Підходи до розкриття змін у власному капіталі згідно МСФЗ 6.3. Методика складання Звіту про зміни у власному капіталі	2/-	2/-	6/-
Тема 7. Звітність про рух грошових коштів 7.1. Зміст і структура Звіту про рух грошових коштів 7.2. Подання та розкриття інформації про рух грошових коштів 7.3. Порядок складання і подання Звіту про рух грошових коштів	2/-	2/-	8/-
Тема 8. Примітки до фінансових звітів, суттєві помилки та зміни в обліковій політиці 8.1. Склад та подання приміток до фінансових звітів 8.2. Зміни в обліковій політиці підприємства 8.3. Зміни в облікових оцінках 8.4. виправлення помилок у фінансових звітах	2/-	2/-	8/-
Разом	16/-	14/-	60/-
6. Система оцінювання			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>100 бальна: залік виставляється на підставі поточних оцінок за всі форми контролю.</p> <p>Зараховано – “відмінно” – аспірант демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>Зараховано – “добре” – аспірант демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках;</p>		

Зараховано – “задовільно” – аспірант володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки;

Незараховано – аспірант не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.

Накопичення балів аспірантом під час вивчення дисципліни проводиться у такому співвідношенні:

- поточне оцінювання впродовж навчального семестру (35 %);
- виконання модульних контрольних робіт (30 %);
- тестування в Системі дистанційного навчання (35 %).

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті (аспірант повинен отримати п’ять і більше оцінок) шляхом виконання завдань, отриманих в процесі навчання. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі аспіранти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Аспіранти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Якщо аспірант пропустив заняття (лекційні чи практичні) без поважної причини та без відома викладача – він зобов’язується відпрацювати їх. У будь-якому випадку аспіранти зобов’язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем.

Накопичування балів під час вивчення дисципліни

№ теми	1	2	3	4	5	6	7	Разом
Вид роботи								
Практичне заняття	5	5	5	5	5	5	5	35
Самостійна робота (тестування та інші види робіт)	5	5	5	5	5	5	5	35
Модульна контрольна				15			15	30
Максимальна кількість балів								100

Вимоги до письмових робіт	Відповідно до навчального плану, аспірант виконує дві модульні контрольні роботи. Головна мета – перевірка самостійної роботи аспірантів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв’язанні задач аспірант має детально розписувати результати.
Практичні заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у аспірантів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов’язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань аспірантів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	Наявність не менше п’яти поточних оцінок впродовж навчального семестру.
Самостійна робота	Загальний обсяг годин самостійної роботи, що відводиться на вивчення дисципліни «Сучасні облікові концепції у системі управління господарською діяльністю підприємств» складає 60 годин. Аспірантам пропонується опрацювання навчальних матеріалів, розміщених у Системі дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника). Згідно графіку навчального процесу, аспіранти проходять тестування на платформі дистанційного навчання.
<p style="text-align: center;">7. Політика курсу</p> <p>Аспірант повинен самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).</p> <p>Аспірант опрацьовує питання, що призначенні для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання у визначений для контролю самостійної роботи період згідно графіку навчального процесу.</p> <p>Академічну заборгованість аспірант здає відповідно до графіку ліквідації академічної заборгованості за встановленими в університеті правилами.</p>	

Очікується, що аспіранти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі аспіранти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Аспіранти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.

Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях.

Індивідуальні завдання виконуються відповідно до затверджених кафедрою вимог.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (на 20% менше). Перескладання модулів відбувається із дозволу відділу аспірантури за наявності поважних причин (наприклад, довідка від лікаря з зазначенням періоду хвороби).

У аспірантів є можливість отримати додатковий бал до підсумкової оцінки, пройшовши онлайн курс на платформах Prometheus, Coursera. Сертифікат потрібно надіслати на електронну адресу: liudmyla.sas@pnu.edu.ua не пізніше ніж за 5 днів до останнього практичного заняття. Приймаються також сертифікати, які підтверджують проходження курсу аспірантом і на інших платформах неформальної освіти, якщо вони розширюють знання з дисципліни “Сучасні облікові концепції у системі управління господарською діяльністю підприємств”. Попередньо аспірант повинен погодити коректність обраного курсу з викладачем.

Рекомендована література

1. IAB. Level 4. Certificate in International Accounting. Studytext, Psptrainingcenter. Professional education. Silvercenter. International Association of Bookkeepers. 2018-2019.
2. Войнаренко М. П. Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту К. : ЦУЛ, 2010.
3. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 р., № 996-XIV [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>.
4. Порядок подання фінансової звітності [Електронний ресурс] затв. постановою КМУ від 28 лютого 2000 р. № 419. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF>
5. Закон України “Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства ЄС” від 18.03.2004 р., № 1629-IV [Електронний ресурс]. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T041629.html.
6. Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 12.05.2011 р., № 3332-VI [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3332-17>.

7. Стратегія застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні (розпорядження КМУ 24.10.2007 р., № 911- р.) [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=911-2007-%F0>.
8. Постанова КМУ “Програма реформування бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів фінансової звітності” від 28.10.1998 р., № 1706 [Електронний ресурс]. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/КР981706.html.
9. Постанова Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Порядку подання фінансової звітності” від 30.11.2011 р., № 1223 [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1223-2011-%EF>.
10. Спільний лист від 07.12.2011 р. Національного банку України (№12-208/1757- 14830), Міністерства фінансів України (№ 31-08410-06-5/30523), Державної служби статистики України (№ 04/4-07/702) “Про застосування міжнародних стандартів фінансової звітності” [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v1757500-11>.
11. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами від 14.06.1994 р. [Електронний ресурс]. URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=998_012.
12. Концептуальна основа МСФЗ [Електронний ресурс]. URL: <http://buhgalter911>.
13. МСБО 1 „Подання фінансових звітів” Електронний ресурс]. URL:<http://buhgalter911>.
14. МСФЗ 1 “Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності” Електронний ресурс]. URL: <http://buhgalter911>.
15. МСБО 2 “Запаси” Електронний ресурс]. URL:<http://buhgalter911>. 16. МСФЗ 5 “Непоточні активи, утримувані для продажу, і припинена діяльність” Електронний ресурс]. URL:<http://buhgalter911>.
16. МСФЗ 7 “Фінансові інструменти: розкриття інформації” Електронний ресурс]. URL:<http://buhgalter911>.
17. МСБО 7 „Звіти про рух грошових коштів”. [Електронний ресурс]. URL:<http://buhgalter911>.
18. МСБО 8 „Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки”. Електронний ресурс]. URL:<http://buhgalter911>.
19. МСБО 10 „Події після дати балансу” Електронний ресурс]. URL: <http://buhgalter911>.
20. МСБО 12 „Податки на прибуток”. Електронний ресурс]. URL: <http://buhgalter911>.
21. МСБО 16 “Основні засоби” Електронний ресурс]. URL:<http://buhgalter911>.
22. МСБО 18 “Дохід” Електронний ресурс]. URL:<http://buhgalter911>. 24. МСБО 23 “Витрати на позики” Електронний ресурс]. URL: <http://buhgalter911>.
23. МСБО 27 “Консолідовані та окремі фінансові звіти” Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://buhgalter911>.
24. МСБО 32 “Фінансові інструменти: розкриття та подання” Електронний ресурс]. URL:<http://buhgalter911>.
25. МСБО 33 „Прибуток на акцію” Електронний ресурс]. URL: <http://buhgalter911>.
26. МСБО 34 “Проміжна фінансова звітність” Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://buhgalter911>.
27. МСБО 36 “Зменшення корисності активів” Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://buhgalter911>.
28. МСБО 37 “Забезпечення, непередбачені зобов’язання та непередбачені активи” Електронний ресурс]. URL:<http://buhgalter911>.
29. МСБО 38 “Нематеріальні активи” Електронний ресурс]. URL: <http://buhgalter911>.
30. МСБО 39 “Фінансові інструменти: визнання та оцінка” Електронний ресурс]. URL:<http://buhgalter911>.

31. МСБО 40 “Інвестиційна нерухомість” Електронний ресурс]. URL: <http://buhgalter911>.
32. Тлумачення МСФЗ 10 “Проміжна фінансова звітність і зменшення корисності” Електронний ресурс]. URL:<http://buhgalter911>.
33. Тлумачення МСФЗ 17 “Розподіл немонетарних активів власників” Електронний ресурс]. URL:<http://buhgalter911>.
34. Тлумачення МСФЗ 18 “Надходження активів від замовників” Електронний ресурс]. URL:<http://buhgalter911>.
35. Тлумачення МСБО 32 (ПКТ 32) “Нематеріальні активи: витрати на сторінку в Інтернеті” Електронний ресурс]. URL:<http://buhgalter911>.
36. Тлумачення МСБО 31(ПКТ 31) “Дохід: бартерні операції, включаючи послуги з реклами” Електронний ресурс]. URL:<http://buhgalter911>.
37. Sas L., Balaniuk I., Shelenko D., Vasylyuk M., Matkovskiy P., Hnatyshyn L. International Financial Reporting Standards (IFRS) in the Accounting System of Ukraine. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice, 1(48), 78–90. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.48.2023.3952>.
38. *Кантаєва О.* Креативний облік та МСФЗ: актуальність розвитку і застосування в Україні / О. Кантаєва // Розвиток національної економіки: методологія та практика: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 15–16 квітня 2014 р. – Івано-Франківськ. – Тернопіль: Крок, 2014. – С. 156-158.
39. *Побережна Н. М.* Спільне та відмінне в обліку основних засобів за МСБО 16 та П(С)БО 7 / Н. М. Побережна, А. В. Яценко. Вісник НТУ “ХПІ”. 2014. № 32. С. 110-113.
40. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарі / С.Ф. Голов, В.М. Костюченко. – К.: Лібра, 2004.
41. Борис О. Є. Застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні: переваги та проблеми [Електронний ресурс] / О. Є. Борис. URL:nuwm.rv.ua/metods/asp/vd/v401ek07.doc. – С. 46–51.
42. Голов С. Міжнародні стандарти фінансової звітності: зміни та поширення / С. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – № 8–9. – С. 43–54.
43. Діділовський О. М. Проблеми та перспективи застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні / О. М. Діділовський // Міжнародний збірник наукових праць [Електронний ресурс]. URL:www.nbu.gov.ua/portal/soc...1/17.pdf. – Вип. 1 (19). – С. 142–146.
44. Картузова Т. В. Необхідність переходу України на міжнародні стандарти фінансової звітності / Т. В. Картузова, О. М. Яворська // Національний лісотехнічний університет України. – 2010. – № 20.9. – С. 176–180.
45. Прокопенко В. Іміграція в МСФЗ: нова хвиля / В. Прокопенко // Все про бухгалтерський облік. – 2011. – № 56. – С. 17–19.
46. Проект Tasis “Навчальна програма з бухгалтерського обліку в Україні”: Семінар для бухгалтерів: [Електронний ресурс]: методичний матеріал. URL: <http://www.ufpaa.org/files/content/Tasis.pdf>. – 274 с.

Викладач

Сас Л.С.